

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTĂŢII BRAŞOV
Telefon 226
Ornament anual 360 lei
Pentru streinătate 800 lei
Anunţuri, reclame, după tarif

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuţi, cetăţene, şi pentru
tine, la libertate, legalitate şi cinste.

Un strigăt de durere dela frontieră

Am semnalat într-un număr trecut faptul că elementul românesc de creşte în oraşele dela frontieră. Chestiunea prezintă o importanţă, care ne face să stăruim asupra acestui lucru.

Cât priveşte întărirea elementului românesc în ținuturile alipite, s'a scris și s'a accentuat de stătea ori, că cel mai puternic și sigur stăp al acestei acțiuni este cucerirea oraşelor. Ori, vedem că tocmai la frontieră, unde zidurile de apărare a românismului trebuie mai mult întărite — se petrece contrariul.

Ne întrebăm deci, cuprinși de o îndreptățită îngrijorare: încâtăru vom ajunge în felul acesta? Căci un lucru să nu se uite: goliurile rămase pe urma Românilor plecați din oraşele de frontieră îl umplu tocmai a cei streini, cari, folosindu se de situația atât geografică cât și etnografică a acestor orașe, le învâdă pentru ca să și poată face mai ușor și mai cu folos afacerilor lor în paguba statului românesc.

Cauzele cari îi silesc, mai ales pe funcționari, să părăsească aceste ținuturi, — spune ziarul „Satu-Mare”, — sunt în primul rând: scumpetea îngrozitoare și lipsa de locuințe.

Recunoaștem că aceste mizerii bântuie în întreaga țară. Cu o pășire mai dreaptă însă și mai energică a forurilor chemate, s-ar putea ajunge la o mare ameliorare a lor. Și cu atât mai mult s'ar fi putut, și ar fi trebuit, să se facă în orașele de frontieră, unde se prea plimbă în voie roiturile de streini, cari din cauza numărului

lor și a câștigurilor după cari a leargă, scumpesc viața și ogună locuințele celor chemați să fie acolo apărătorii ai românismului.

E doar natural, că funcționarul român nu poate concura cu salarul său pungaș jidanului de afaceri la frontieră, care îmblie bururos zeci și sute de mii de lei pentru o locuință.

Avem un guvern în țară. E trist și condamnatibil că acesta se gândește și nu uită un moment de „naționalizarea” afacerilor de bun câștig pentru favoriții lui, — dar nu se schiește de loc de naționalizarea ținuturilor dela frontieră, ceea ce este o imperioasă necesitate națională.

Repetăm de încheiere strigătul de durere al ziarului din Satu-Mare, strigăt care trebuie să culremure inima ori-cărui bun Român:

„... constatăm în fie-care an micșorându-se numărul românilor din orașe, după 6 ani de stăpânire românească: iar în schimb toți comuniștii lui Béla Kun locuiesc confortabil și în urmă devin „cetățeni români”.

Strigăt de durere, strigăt de alarmă!

Zadarnic însă! Guvernul liberal va rămâne și pe mai departe surd, căci nu e chemat nici la afaceri de pripcoșeală și nici la împărțeli de câștiguri, ci la jertfă și muncă pentru apărarea intereselor neamului!

Iar pentru așa ceva cărmuirea liberală nu are nici timp, nici poftă...

D-l Vintilă Brătianu și Transilvania

Faima rea de care are parte visternicul guvernului liberal este justificată.

D-l Vintilă Brătianu iar este la ordinea zilei. De altfel, politica sa face preocuparea întregii țări, fiindcă o țară întreagă suferă pe urma acestei politici.

Când vorbim de d-l Vintilă Brătianu nu ne putem deslipi de gândul cât rău a făcut în special Transilvania prin politica sa de bancă — fiindcă de ea, la guvern, face politică de bancă liberală iar nu de stat.

Grefie îngustimii vederilor sale, Transilvania suferă nu numai urmările crizei generale dar și ale unei politici de bancă fără alt orizont de cât acela al câștigurilor mari, ceea ce a făcut să fie preferați toți îndrășneții comerțului și industriei, în majoritate covârșitoare streini.

Guvernul Brătianu, care face pravadă de patriotismul său, n'a avut nici un fel de politică de stat românească în Transilvania, încurcându se în lături și acțiuni oculte în câmpul minorităților, lăsând să se întărească acestea pe terenul economic — neglijând cu totul elementul românesc în ceea ce privește starea lui economică.

Mai mult, crime neertate au făcut agenții guvernului în Transilvania: au căutat să dezbină frații pe chestiuni de confesiune, după ce au făcut toate încercările să arunce vrajba și întoieranța politică între cetățenii de același sânge.

Revenim însă la politica economică-financiară a d-lui V. Brătianu în Transilvania.

O politică gândită — n'a avut ci numai una inspirată de agenții finanței liberale cari n'au

văzut înaintea de cât acapararea industriei ardelenice, fără să și dea seama că n'au mijlocul (banii necesari) pentru a o îndeplini — și apoi numai afacerile de lovituri mari, cu câștiguri nepermise, ceea ce a împins băncile liberale și celelalte din București la acordare de credit tocmai acelorora cari se opun formării burgheziei românești.

Orașele Transilvaniei au schimbat firmele și au scoll și autorități românești. Cum sunt însă acestea, nu vom arăta astăzi. Le cunoaștem numai cel inișleț. Dacă se lucrează serios în unele, altele tânjesc de mizeria provocată de politica de economii rău înțelese a guvernului.

Burghezia orașelor este streină. Românii abia își pot face loc, cu enorme jertfe. Cătam numai cazul negustorilor români din Braşov, cunoscut tuturor, ca să întărim afirmația noastră.

Ce-a făcut d-l V. Brătianu și guvernul pentru formarea burgheziei românești în Transilvania?

Nimic bun, ci numai rău — după cum rău a făcut la sate. Pe urma acestei politici, s'au îmbogățit câți-va streini îndrășneți, s'au întărit insitutele streine și s'a sărăcit complet nu numai elementul românesc dela orașe ci și cel dela sate. Infloraștea stare dela sate, sub Consiliul Dirigent, s'a transformat în lipsa generală, în criza grea în care se zbate astăzi țărânul. S'au nimicuit mii de crescători de vite, țărani harnici, și s'au secătuit economiile rurale strănse cu muncă și pricepere.

Cu drept cuvânt se constată o intenționată politică de sărăcire a Transilvaniei care a început cu operațiunile de speculă ce-au devansat schimbul coroanelor, când se știa că în mâna țărănilor se aflau majoritatea acestor bani — politică de sărăcire completată de guvernul actual prin tot ceea ce a făcut la noi.

D-l Vintilă Brătianu, ca exponent și autor principal al politicii guvernului, va rămâne în Transilvania ca omul odios al mizeriei obătute asupra-ne. Și nu vom iaceta a-i arăta oroarea ce poporul nostru are pentru d-sa.

V. St. I.

Iarși injuria și calomnia

la slujba șefului partidului liberal

Oficiosul guvernului a reînceput calomniile odioase la adresa fruntașilor Partidului național. D-lon Brătianu personal a dat ordinul de a se calomnia Partidul național, cu orice mijloace, și a încercat să provoace diversiuni prin atacurile violente pe chestiunea patriotismului prin generalul Moșoju și irresponsabilul ministerial dela Brătia.

Acum parlamentari și agenți șoptesc tuturor cari au timp să asculte, că „niciodată d-l Maniu nu va fi președinte de consiliu, fiindcă nu se poate ca un mit să prezideze guvernul țării ortodoxe”.

Aberațiuni de acest fel sunt mijloacele de luptă ale partidelor cari se pierd în mocirla afacerilor lor!

Hojiile, pungășile, afacerile de sute de milioane descoperite în sarcina partidului liberal nu se spală prin calomniile ordinare ce răspândesc.

Mai mult respect față de limba țării

Suntem în anul una mie nouă sute douăzeci și cinci. Așadar 6 ani, de când țara românească și-a înținat hotarele peste Prut și Carpați. Cu toate acestea limba românească n-a ajuns încă să se recunoască suveranitatea peste cuprinsul românesc. S'a scris și s'a repetat de atâtea ori că în oficii, unde n'ar fi admisă altă limbă decât a țării, Românul are nevoie de tălmăci pentru ca să se poată înțelege.

Motivul spune-se că ar consta în faptul că n'au fost sau nu pot fi înlocuiți vechii funcționari. Este însă timpul ca și acești funcționari — dacă aveau cătuși de cât etragere spre limba românească — să poseadă astăzi în mod suficient limba țării din a cărei pâine trăesc.

Dar, dacă în acest caz vina e a funcționarilor minoritari, întrebăm un lucru: care e motivul că în porțile diferitelor instituții — de stat chiar — cetim

publicații tipărite într-o limbă românească mai greu de înțeles decât cea a chinezilor?! Un text, care se tipărește în mii și sute de mii de exemplare, merită doar mai multă atenție decât ca el să fie eșit din peana ori și cărui funcționar.

Vorbim aici de instituții de stat, ce dispun de astfel de oameni, cari chiar ei înșiși rād de tipăriturile instituției în al cărui serviciu sunt.

Ce să mai zicem despre diferitele scripte eșite de prin birourile atâtor intelectuali români, dar trecute prin degetele dactilografelor streine? Cel puțin atunci, când aceste acte se trimit ziarelor spre publicare, or face bine șeful biroului să nu-și pună numele dedesubtul unor rânduri, pe cari dacă le-ar fi cetit, credem că nu le-ar fi scris. Nu le-ar fi scris pentru că nu le înțelegea.

Sunt încă multe exemple la fel. Mai amintim însă unui: Casele de filme cinematografice au frumoase venituri. Nu pot plăti oare funcționari cari să ie facă traducerea în românește a textului pentru explicarea filmului într-o limbă pe care să o înțeleagă și Românul?

Suntem în țara românească.

Merită limba țării mei mult respect decât i se dă azi, după șase ani dela întregirea României mari. În primul rând noi Români să ținem seamă de acest lucru; căci altfel — durere! — supunem pe funcționari minoritari la examenul unei limbi, pe care nici noi nu o respectăm.

Senatul a votat în ședința de Joi seara cu unanimitate proiectul de lege privitor la înființarea patriarhatului român. Noul patriarh a fost felicitat cu cuvinte elogiatoare de reprezentanții tuturor partidelor.

Rezultatele călătoriei în streinătate a d-lui V. Brătianu

Când acum o lună ministrul de finanțe d. V. Brătianu a plecat în streinătate, mulți lume credes, că această călătorie, fiind în legătură strânsă cu criza acută financiară-economică din țară ne va aduce o astfel de combinație financiară sau cel puțin un împrumut, care să remedieze cât de cât haosul financiar în care se sbate întreaga țară.

Expunerile pe cari d-l ministrul de finanțe le-a făcut în ședința de Miercuri a Camerei și în cea de Joi a Senatului au trezit pe cei creduli și naivi la realitatea crudă. Rezultatele acestei călătorii costisitoare se reduc la sforțările făcute pe lângă aliați pentru recunoașterea drepturilor noastre nesocotite, sforțări cari au întâmpinat prea puține rezultate.

D-l V. Brătianu a vorbit pe larg despre chestia reparațiilor pentru a constata că, deși România a avut pagube de război de peste 30 miliarde lei aur, nu ni s'a fixat nici cifra și nici cota reparațiilor ce ni se cuvine după drept și dreptate.

La conferința miniștrilor de finanțe dela Paris delegații României au obținut să se treacă în protocolul conferinței că, independent de prevederile planului Dawes, România e în drept să pretindă Germania achitarea creanțelor speciale, între care e și ceaa privitoare la hârtia-monetă emisă de Banca generală. În schimbul aceiui „câștig” de cauză delegații României au primit „provizoriu” cota dela Spaa. Germanii însă nu recunosc deasfădată unele din creanțele României, din cauza aceeaa tratativelor cu delegații guvernului german au și fost întrerupte.

D-l Brătianu a mai comunicat Camerei că la Londra s'a ocupat de rezolvirea chestiunii despăgubirilor ce ni se cuvin pentru întreprinderile de petrol ce le-am distrus, după cererea aliaților, în 1916.

Ni s'a pretins să despăgubim noi în prealabil pe petroliștii aliați, rămânând ca drepturile noastre la despăgubiri să ne fie scăzute din obligațiunile ce le avem față de meritele puteri.

Punctul acesta de vedere nu l'am admis și d. Mrazec a rămas la Londra să stabilească totalul despăgubirilor ce ni se cuvin în această privință.

Au mai fost discutate, apoi, și chestiunile privitoare la plata împrumutului ungar pentru Porțile de fer și a celui pentru calea ferată Arad—Cernău. În ambele cazuri se formulau față de noi pretențiuni nedrepte.

D. Vintilă Brătianu a terminat recomandând guvernelor să caute ca țara să fie liberă de ori ce obligațiuni față de străinătate, ca să poată fi astfel în stare să-și apere drepturile față de aliați.

D-lui V. Brătianu vor răspunde mai mulți deputați ai opoziției, între cari d-nii Mihai Popovici și Sever Dsa.

Muşamalizarea afacerii paşapoartelor

Interpelarea dep. Victor Moldovan.

Ca și cu prilejul desvâuirii escrocherilor electorale dela Dej, astfel și cu prilejul desvâuirii, în ședința de alaltăeri a Camerei, a interpelării înimosului nostru deputat Victor Moldovan privind la faimoasa politică de emigrare a guvernului liberal — ministrii vizaj: Văitoianu-Tătărescu și Duca au căutat să scape prin diversivni de răspunderea acestei politici, care a nenorocit sute de țărani români și ne-a făcut țara de bajocură în fața străinătății. Ba mai mult ministrul Văitoianu, strâns cu cleștele, a avut turelă a'o deș pe coarda „patriotismului” spre a calomnia de încheiere partitului național și pe d-l Victor Moldovan, făcându-l „complici” în afacerea paşapoartelor.

Nu le-a rămas însă dator deputații opoziției și indeosebi d-l Iuliu Maniu, care a pus la punct chestiunea și nu le va rămâne dator nici d-l V. Moldovan, care după ce l-a făcut pe ministrul Văitoianu *canalic*, va lua cuvântul în ședința de ieri seara (Vineri) pentru a spulbera calomniile proferate.

În următoarele dăm un scurt resumat al interpelării d-lui Victor Moldovan.

Interpelarea.

După ce d-l Moldovan arată că s-au refuzat mai multe acte cerute guvernului și că s-au făcut presiuni asupra sa recurgându-se chiar și la șantaj ca să renunțe la interpelare, arată că încă din 1919 a fost început traficul paşapoartelor în America, patronat de comandorul Pantazi, care fusese trimis acolo de ministrul Văitoianu ca să libereze Românii cari voiau să se întoarcă acasă, paşapoarte. Procedeu acestui om, care a escrocat pe Românii din America, fiind denunțat ministrului muncii din America, acest ministru a calificat de „escrocherie” procedeu comandorului Pantazi, care a fost rechemat imediat în țară sub guvernul Vaida.

D-l Victor Moldovan a trecut apoi în revistă diferențele afacerii cu paşapoartele, despre cari s'a ocupat în interpelarea precedentă, apoi a expus cazul, dela Deva, al unui agent de emigrări numit Herberger. Acesta fiind arestat pentru învinuirea de a procura emigrarea Românilor din Ardeal, a declarat că avea o convenție secretă cu fostul ministru de interne, general Văitoianu, să lucreze pentru emigrarea românilor în Brazilia.

Parchetul din Deva cerând lămuriri asupra acestei declarații, ministrul de justiție l-a răspuns că, după cele ce se știe dela ministrul de interne, nu s'a dat o asemenea autorizație lui Herberger; iar ministrul de interne a răspuns aceluiași parchet că Herberger fusese autorizat provizoriu să organizeze emigrarea ungarilor cari nu recunosteau autoritatea românească.

Afacerea a fost clasată, Herberger a obținut un certificat de onorabilitate și un pasport pentru plecare din țară.

D-l Moldovan a dedus, din cele spuse, că d-l general Văitoianu a fost complice cu Herberger și protectorul acestuia pentru organizarea comerțului de sclavi.

Sfârșind, a întrebat majoritatea ce măsuri înțelege să ia contra unui asemenea ministru?

Răspunsul d-lor Tătărescu și Văitoianu.

Subsecretarul de stat d-l Ia-

terne d-l Tătărescu a repetat declarația că guvernul lasă justiției să se pronunțe asupra celor învinuți că au traficant cu paşapoartele.

D-l general Văitoianu a făcut o lungă expunere a măsurilor ce a luat ca ministru de interne pentru liberarea în regulă a paşapoartelor.

Ajunghând la cazul dela Dej, a declarat că a stat câțiva timp în legătură cu Herberger, care avea misiunea să organizeze emigrarea ungarilor iredențiați, iar nu pe a românilor.

Un incident Duca-Maniu.

D-l Iuliu Maniu a observat că d-l general Văitoianu a stat în legătură, pentru emigrare, cu un agent al unui stat străin și a întrebat pe d-l ministru de externe cum a fost posibilă o asemenea legătură?

D-l Duca a întrebat pe d-l Maniu, dacă are ceva de spus în contra emigrării elementelor neromânești cari voesc să emigreze?

D-l Maniu a întrebat, la rândul său pe d-l Duca, dacă socotește drept streină pe cetățenii români cari vorbesc altă limbă?

D-l Duca a răspuns că, după tratate, toți cetățenii noștri sunt supuși români, dar în țară sunt și minorități etnice și dacă din acestea sunt elemente cari voesc să emigreze, unde vede d-l Maniu pericolul?

D-l Maniu a răspuns, la rândul său, că aceia cari voesc să emigreze de bună voie sunt liberi să plece; dar să nu fie oamenii ademeniți de agenți să emigreze, făcându-se din această o afacere. Și mai ales e nepermis ca agenții ai statelor străine să fie folosiți de ministri și de rușele lor, ca să mijloacească emigrările din țară.

D-l gen. Văitoianu stăruind atacă pe fostul consilier de drept și pe d-l V. Moldovan ca complici pe vremuri în chestia emigrărilor. Opoziția protestează. Dep. Moldovan a strigat ministrului Văitoianu, că e o „canalic”. În mijlocul unui vacarm ședința se închide.

Discuția se va continua în ședința de Vineri.

Din capitala lui Horthy

Inchisorii arhipline. — Consumul de vin și șampanie. — Un proces al foștilor prizonieri în Rusia.

Cu prilejul desbaterii bugetului ministerului de justiție s'a constatat că închisorile din Ungaria sunt arhipline de deținuți. Raportorul bugetului a ținut să sublinieze că astăzi când Ungaria numără 8 milioane locuitori sunt tot atâși deținuți ca și pe timpul când Ungaria număra 20 milioane suflete. La 769 locuitori din Ungaria revine astăzi un condamnat. Din această cauză cheltuielile de întreținere se urcă la sume fabuloase. Cel mai mulți deținuți sunt condamnați politici.

O statistică oficială stabilește că în anul 1924 s'au beut în Budapesta cu totul 20 milioane chilograme vin și 90.717 sticle șampanie. Impozitul plătit pe vin în anul 1924 s'a urcat la 30 miliarde coroane iar impozitul pe șampania consumată la 2 1/2 miliarde coroane.

Două sute prizonieri maghiari reîntrași din Rusia au intentat proces statului maghiar pe motiv că nu li s'au restituit cheltuielile de călătorie din Japonia până acasă, deși li s'a promis restituirea de către reprezentantul Ungariei. Procesul care a durat mai multe luni, a luat zilele trecute sfârșit.

Tr. Tribunalul a respins acțiunea prizonierilor pe motiv că consulul general al Ungariei din Japonia n'a fost în drept să facă promisiuni sau să ia asupra-și obligațiunile în numele guvernului sau statului maghiar.

Sp.

O linie ferată Bala mare—Sighetul Marmareșel. Deoarece cehoslovaci au început să construiască linia dela Câmpulung la Tisa—Valea Vișeu (distanță de 37 kilometri), ceace face Sighetul Marmareșel să rămână în viltor izolat, s'a cerut ministrului de comunicații ca să realizeze proiectul de mult întocmit pentru construirea unei linii ferate, care să lege Bala mare de Sighetul Marmareșel, astfel ca să nu mai fie nevoie a trece pe teritoriul cehoslovac pentru a călători cu trenul în Sighetul Marmareșel.

Din Rusia sovietică

Biblioteci populare. — Imbunătățirea sistemului electoral.

Ziarul „Prager Presse” publică următoarele din Moscova:

În editura de stat din Moscova au fost aranjate la finea lunii Decembrie a anului trecut 100.000 de biblioteci, constituite din câte 100 volume, cari până la finea acestei luni vor fi distribuite în 100.000 de sate. Din cărțile cari compun aceste biblioteci merită în primul rând să fie amintite următoarele: Economica populară în S. S. S. R., de Rykov, Cum întemeiază boșevicii statul muncitorilor și țărănilor, de Zinoviev, Pentru ce e nevoie de împrumuturi externe, de Krassin, Stimați pământul nu pe banuri, de Sosnowsky, Credite agrare, de Scheffler, Cultivarea poporului, de Codorowsky, Lenin și țărăni, de Kazakov, etc.

Pe lângă cărțile cari se ocupă de chestii publice politice, se mai află în biblioteci și astfel de cărți, caricurnd numai materiele de agricultură. Toate aceste cărți sunt scrise pe înțelesul sătenilor de către cei mai buni specialiști agronomi ai Rusiei sovietice. Cu cea mai mare parte din cărți s'au făcut deja probe, constatându-se efectul lor asupra cetătorilor, și nu vor fi admise în biblioteci decât acele cărți cari la amintite probe s'au dovedit de practice și folositoare.

Ver mai cuprinse apoi bibliotecile scrieri asupra legislației sovietice, ingineria sănătății, despre diferențe meseri, economia casnică pre-am și despre forțele naturii. Apoi scrieri beletristice și colecții de cântece și versuri. Cea mai mare parte a cărților este ilustrată. Costul unei astfel de colecții de cărți e 8 ruble. Comitetele executive cercuale, organizațiile satești și chiar și țărani singuratici au o reducere de 25% dacă comandă cel puțin 5 colecții din cărțile amintite, iar cărțile vor fi trimise pe cheltuiela casei de editură a statului. Cu garanția comitetului executiv cercual sau a asociațiilor locale se poate face plata în trei rate lunare. Pot fi comandate și numai părți din colecția de cărți, cu condiția însă ca în acest caz comanda

să fie de cel puțin 10 cărți. În cazul acesta prețul cărților se scotește atuncum de cum ar costa ele când ar fi comandată colecția întreagă.

Comitetul executiv central S. S. R. a decis și a luat mai multe măsuri pentru îmbunătățirea tehnică a sistemului electoral pentru sovietele locale. Astfel vor fi declarate ca nevalabile alegerile, în cazul când au votat mai puțin de 35 procente din totalul alegătorilor. Tot la fel în cazul când se dovedește constituirea nelegală a comiteei electorale.

Un scandal public

În cercurile societății brașovene se comentează de câteva zile un scandal nocturn întâmplat în una din cafenele orașului nostru. Se cunosc eroii scandalului și asistența, toți bărbați cari ocupă înalte situațiuni în viața publică a Brașovului.

N-am fi înregistrat acest scandal, care ne repugnă, dacă nu s'ar fi pus în circulație versiunea, că presa „ar fi primit ordin” sau ar fi fost „cumpărată” ca să mușamalizeze cele întâmplate.

Fapt este că cele întâmplate n-au fost publicate până acum nici de către corespondenții ziarelor bucureștene și nici de presa locală.

În fața versiunii puse în circulație, care — dacă s'ar adeveri — ar constitui o adevărată rușine pentru orice ziar — înregistrăm scandalul și vom reveni la momentul potrivit. O vom face aceasta nu de plăcerea de-a exploata un caz scandalos ci pentru a contribui la refacerea unor moravuri, cari, dacă ar continua, ar submina autoritatea publică și ne-ar face de râs neamul în fața străinilor.

Cețiți și răspândiți:

„Gazeta Transilvaniei”

cel mai vechi ziar românesc

Osămintele lui Nicolae Balcescu

n'au fost găsite

Am adus la timpul său știria, că osămintele marelui patriot N. Balcescu, mort acum 73 ani la Palermo în Italia, vor fi aduse în țară la inițiativa lui de guvernul român. A trebuit însă să se renunțe la acest plan, deoarece osămintele lui N. Balcescu, conform raportului prezentat guvernului de d-l prof. Giuseppe Lugli, inspectorul monumentelor istorice din Roma n-au putut fi găsite.

Iată câteva părți din acest raport:

„Există încă în arhivele Comunei actul original de moarte, întâmplat la 29 Noembrie 1852, la orele 19 jum. după orarul sicilian, corespunzând cam la orele 13 după orarul de azi.

Moartea s'a întâmplat în hotelul Trinaeria, situat în Via Zuffera 31, în cartierul zis Culsă, lângă mare, hotel care în acel timp era unul dintre cele dinții din Palermo și care s'a menținut ca atare până în 1908, fiind întâi proprietatea d-lui

Ragusa și apoi al unuia numit il Pelligrino.

În 1908 localul a fost cumpărat de principele de Trabia care-l prefăcu în casă de locuit cu chirie. E o clădire cu înfățișare distinsă, bine păstrată, pe fața căreia se află o placă comemorativă a lui Garibaldi.

Din înfățișarea sus numitului hotel se poate deduce că Balcescu a murit în condițiuni materiale satisfăcătoare, dar de sigur muri singur, astfel în cât proprietarul hotelului pușe stăpânire pe banii și hărțile pe care le avea.

În acel timp existau în Palermo patru cimitire. Date fiind condițiile de moarte ale lui Balcescu e cu neputință ca să fi fost înmormântat într'unul din cele dinții trei cimitire, dar rezultă în chip sigur că a fost îngropat în cel de al patrulea, unde erau înmormântați toți aceia cari nu aveau mai dinainte un mormânt particular.

În cimitirul dela Rotoli se aflau pentru înmormântările co-

mune opt rânduri de gropi lungi de 3.50 m., late de 3.25 m., și adânci de aproximativ 4.50 m., căptușite cu zidărie, cu o gură de 0.50 pe 0.50 m., la suprafața terenului și provăzută cu dublă închizătoare.

Cele dinții două rânduri fură întrebuițate dela 1387, până la 1839 pentru cei morți mai ales în timpul epidemiei de holteră, celelalte șase rânduri au fost întrebuițate dela 1639 până la 1854 pentru toți morții comunei fără orămant particular și apoi până la 1879 pentru săraci.

Înmormântarea se făcea în acest chip: fie care rând servea pentru două luni ale anului și se alcătuisă din 30 de gropi, fie-care întrebuițată două zile, într'adevăr pe ele se află săpate zilele pentru care serveau, iar în capul fie-cărui rând este săpată luna.

Cadavrele erau aruncate în groapa de sus, fără cosciug și adesea desputate de hainele pe care le aveau. Numai după 1854 se obișnuie uneori să se pună cadavrele în cosciuge de lemn.

Obiceiul de a arunca cadavrele fără cosciug și pe lângă aceasta însăși boala lui Bal-

cescu și moartea întâmplată într'un hotel, întăresc presupunerea că a fost înmormântat în aceeași zi sau cel mult în ziua următoare de 30 Noembrie. Aceasta ne-o confirmă și faptul că actul de moarte a fost redactat la orele 16 din ziua de 30, adică la orele 9 jum. aproximativ după orarul nostru, probabil după înmormântare și marșul au fost după obicei însăși goparii cari l'au transportat.

Pe temelul faptelor expuse mai sus, în ziua de 29 Ianuarie al anului în curs, cu învoire în regulă, am procedat la deschiderea groapei rezervate pentru zilele de 29 și 30 Noembrie și am găsit ca conține peste 100 de cadavre amestecate între ele într'un munte inform, înalt, în mijloc de 1.50 m și din care se pot descebi scheletele izolate.

În aceeași stare se află și groapa adăturată, care poartă datele de 1 și 2 Decembrie, dacă am mai sta la îndoiala asupra datei înmormântării — îndoială care de altfel nu se poate sprijini pe nici o probabilitate — că adică Balcescu ar fi fost înmormântat abia în ziua a treia după moarte.”

Material de Smyrna, Kelim și Gobelin se găsește la **EUGEN BOLESCH** SIRUL GRAULUI 8.

Ordonanță privitor la câini.

Sub nr. 383/925 prefectura poliției din Brașov a lansat o ordonanță...

1. Este interzis de a se lăsa liberi pe stradă câinii fără a fi prevăzuți...

2. Se interzice cu desăvârșire proprietarilor de câini...

3. Patronii sau antreprenorii acestor localuri nu vor tolera aducerea câinilor...

4. Nerespectarea acestor dispozițiuni atrage după sine pedepsa...

5. Toți ofițerii și agenții poliției sunt obligați să vegheze...

INVITARE

Elevii școlii primare Nr. 1 „Andrei Mureșanu” din Brașov-Cetate...

Program:

- 1. Silvestru (cor), condus de d-ra Speranța Nicola...

Nr. 2570/925 cons. or.

Publicațiune

Din fundațiunea Ioan Plecker fost doctor în medicină...

Drept de a cere și de a primi vre-unul din aceste legate...

La rugare sunt a se anexa atestatul de botez și atestatul medical...

Brașov, la 4 Februarie 1925.

Razatura udă de piei se oferă în cantități mari...

Pentru mecanicii conducători de locomotivă al căilor ferate particulare încep examenele...

Deslușirile detaliate dă Regulamentul publicat în „Monitorul Oficial”...

Brașov, la 7 Februarie 1925.

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA S. A.

AVIZ

Se aduce la cunoștința purtătorilor de certificate provizorii asupra acțiunilor emise...

Uzinele de fier și domeniile din Reșița S. A.

Convocare.

La adunarea generală a veciniei a V-a Sch. ce se va ține în 22 Februarie 1925...

- 1. Deschiderea adunării. 2. Alegerea tatălui de vecin. 3. Alegerea Comitetului. 4. Diverse propuneri.

Casă cu poziție frumoasă în strada Căcova de sus...

Mare grădina fructiferă admirabilă (Vederea Carpaților) drumul Ștejerișului 11 DE VÂNZARE

No. 2569-925. Cons. orăș.

Publicațiune

Din venitele fundațiunii înființate de văduva Mathilda de Trauschensfels născ. Wenzel...

Indreptății de a solicita aceste ajutoare sunt cetățenii sau cetățene sărace și incapabile de muncă...

Cererii se vor alătura atestatul de botez, atestatul de aparținere la această localitate și certificatul medical...

Pețițiunile sunt a se prezenta la subs. dist. consiliu orăș. până la 28 Februarie a c. ora 12 a. m.

Vând 150 stânci lemne de foc, esență fag, predate în gara Șercaia.

Vand Motocicleta Indian 12 cai putere aproape nouă. CAZARMA ALBA

Casă de vânzare în strada Veriște B) 8. Trei oști și una pivnița din mână liberă.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei se pot face ori și cău. timp mai îndelungat sa...

PRODUSELE LABORATORULUI D. NICOLAU FURNISORUL CURȚEI REGALE

Au obținut cea mai mare recompensă la Expoziția Jubilară din 1906, diplomă de onoare și medalie de aur...

CREMA ACHILON și PUDRA ACHILON se recomandă contra pistruiilor și pentru albit și catifelat pielea

CELE MAI BUNE PREPARATE EXISTENTE se garantează excelențele calități numai la borcanele de cremă prevăzute cu banda de garanție de boala Violetă

Feriți-vă de falsificatori SUAVINA reputată apă contra pistruiilor și a petelor FARA RIVAL NECONȚINAND NIMIC VATAMAȚOR

Reprezentantul general pentru România Mare GEORGE BODEANU STRADA COMEȚA 38 BUCUREȘTI.

Cu începere de azi SAMBATA 14 Februarie 1925.

CINEMA APOLLO

Cocoșatul de la Notre-Dame

După celebrul roman al lui VICTOR HUGO.

Cea mai gigantică și fascinantă înscenare a secolului. În rolul lui Quasimodo „Lon Chaney”.

În acest film catedrala Notre-Dame de Paris este reconstituită în adevărata ei formă naturală, așa cum a fost clădită în anul 1462...

4.000 de persoane de toate categoriile ca: artiști, lucrători, sculptori, desenatori, asistenți, etc. au fost necesari pentru executarea acestui film...

Cocoșatul sau Quasimodo cum i zice marele Victor Hugo în opera lui nemuritoare...

Artistul Lon Chaney a consacrat în studiul capului, corpului și membrului acestui personaj 1350 ore înainte de a obține un rezultat perfect.

Jocul lui este o minune. Toți criticii francezi, americani, englezi, germani, au recunoscut în unanimitate...

London Daily scrie: Pentru splendoarea decorului și frumusețea fotografiei, filmul n'a fost niciodată întrecut.

L'Illustration scrie: Faimosul artist Lon Chaney în rolul lui Quasimodo a realizat o figură extraordinară...

Le Temps scrie: Această realizare este plină de valoare. Nu evit chiar să adaug că cinematografia franceză...

Începând de azi Sâmbătă rulează partea a doua a acestui film, a cărui parte primă a fost gustată de mii de spectatori brașoveni.

CINEMA-MODERN

Filmul mondial

Căderea-Troiei

PARTEA II-a

Începând de azi Sâmbătă rulează partea a doua a acestui film...

Fiind partea a doua mai lungă reprezentațiile încep cu 1/2 oră mai de vreme și anume azi SAMBATA dela 3 1/2 - 5 1/2, dela 5 1/2 - 7 1/2, dela 7 1/2 - 9 1/2, iar mâine DUMINECA începând dela ora 2 1/2.

Din mizeriile dela frontiera

— Dela corespondentul nostru. —

Satu Mare, 12 Febr. 1925.

Ne bucură mult faptul că vechiul nostru ziar „Gazeta Transilvaniei” dă importanța cuvenită vieții de prin aceste părți și nu uită să atragă atenția forurilor competente asupra nevoilor și lipsurilor românești din ținuturile dela frontiera.

Iși implinaște prin aceasta o nobilă datorie națională, care — durere — e cam neglijată din partea atâtor ziare românești.

Regret, că nu vă pot comunica vești bune de prin aceste părți, căci ne copleșește durerea când în situația actuală mizerabilă vedem îngropate atâtea speranțe frumoase, pe care le nutrim atunci când ne-am văzut și ne-am simțit și noi de prima dată copil ai Țării românești.

O nouă speală.

Pentru ca să complice și să agraveze și mai mult situația economică și financiară de azi, firme și negustori streini se dedau cu dulumul la un truc condamnat. Cer anume, fără nici un motiv, concordat forțat sub motiv de insolvență.

Cazul e cu atât mai detestabil cu cât aici la frontiera poate, și se caută chiar se alibă, echou peste graniță.

Din cauza acestui fapt prim-procurorul din Satu-Mare a înaintat președintelui de tribunal o adresă, rugându-l ca la cererile de concordat forțat să se cerceteze temeinic dacă aceste cereri sunt sau nu motivate. Aceasta din cauză că foarte mulți dintre cei cari cereau concordat — și numărul lor sporește zilnic — duceau o viață de risipă în timp ce-și anunțaseră insolvența. Alții în același timp deschideau prăvălii noi, sub alte firme.

O apucătură de speculă așa dară, cu care streinii nu numai că-și fac afacerile lor personale, dar îngreunează mai mult situația economică, căutând în același timp să ne compromită peste holare.

„Romanizarea” la frontiera.

Sunt frumoase sforțările pe cari le fac — fie cu rost fie fără rost — diferitele societăți culturale pentru romanizarea și întărirea elementului românesc în aceste ținuturi. Conferințe, concerte, reprezentații de teatru se țin din când în când, dar durere, că echoul lor nu se prea simte. Dovadă un caz: Ziarul „Satu-Mare” publică următoarele rânduri de decretul pe cari îl trimite un învățător din Baia-Mare:

„Acuma, din voința a tot puternicului Dumnezeu și prin vârsarea sângelui atâtor ostași români, suntem în al șaselea an dela înfrățirea României-mari, totuși șeful percepilor din Baia-Mare nu vrea să vorbească limba statului, ba ce e mai grav, leașa învățătorilor numai atunci o plătește dacă dela fiecare defrațe câte 5 lei ca „keze éat kötség” (pe românește: tacsă de manipulare) cum spune dânsul și dacă cineva culează să vorbească mai energic contra acestei proceduri ilegale, atunci cu următoarele cuvinte îi răspunde: „ne orditson itten” (nu răciți aici!).

Ce are de zis la aceasta guvernul „naționalizării” liberale?!

Soarta dascălilor.

O altă dovadă despre grija pe care actualul guvern o poartă luminătorilor poporului din ținuturile de la frontiera o dovedește destul de clar nevoia care pe un învățător l-a silit să pu-

blice în ziarul românesc din loc următorul anunț:

„Învățător de stat caută un serviciu stabil, fiindcă din salariul dat de stat nu poate trăi. Vorbește perfect românește, ungurește și dinșor nemște. A se adresa la ziarul „Satu-Mare”. Mai este oare nevoie de comentar?!

Profitul „Băncii Românești”.

Banca Românească Sucursala Satu-Mare, a încheiat bilanțul pe 31 Decembrie 1924, cu un beneficiu net de Lei 4.000.000 față de 1.500.000 din anul 1923.

Se știe că această bancă este liberală și e natural că profitul net al mai sus amintitei sucursale nu a fost adunat decât din afacerile făcute în acest colț de țară, în care mizeria e atât de mare pe cât de mari și de multe sunt nevoile de alinat și de ajutate.

Așteptăm și suntem curioși să știm care va fi cuota culturală de binefacere, cu care sucursala din Satu-Mare a Băncii Românești se va simți îndatorată să ajute nevoile acestui ținut dela frontiera, neorocit și primejduit dar din care și-a creiat beneficiul net de 4 milioane.

Corresp.

Eroii legalității

— O pildă grozavă dată de comunistii români. —

Sântem hotărâți adversari ai comunismului. Dar nu putem să lăsam să se facă eroi din victimele lui.

În închisoare, arestați de câte-va luni, un grup de 20 de comunisti români au declarat greva foamei. Sânt în a 21 zi de grevă, sleiți de puteri, gata de moarte.

Este în această atitudine un gest eroic, de rezistență conștientă.

Dar nu ideile comuniste i-au hotărât la ea. Unul dintre greviști, dnul Pauker, a spus-o: *cerem să fim judecați, nu torturați în închisori; vrem ca libertatea individuală să fie garantată.*

Ori ce înseamnă aceasta? Este manifestarea celui mai hotărât spirit al legalității.

Guvernul Brătianu a făcut din comunistii români *eroii al legalității.*

S’au încercat acum târziu să înfrângă rezistența lor. E poate prea târziu.

Va rămâne *moartea acestor eroi al legalității*, făcuți din propovăduitori comunismului, o dată pe conștiința unui neam.

Oare să învățăm dela comunistii rezistența împotriva ilegalității și spiritul de jertfă pentru întronarea legii în țara noastră?!

INFORMAȚIUNI

† Elena Simion. Din Dicioșmărtin primim tristă veste despre moartea profesorei de limba română Elena Simion în etate de 52 ani și ai 29 lea an de activitate profesională. Regretată defunetă n-a fost numai o profesoară conștientoasă și distinsă ci și o apreciată scriitoare și poetă colaborând la numeroase ziare și reviste. Înmemntarea a avut loc la 11 Februarie în cimitirul bisericii gr. cat. din Dicioșmărtin. Pe defuncta o deplâng sora Neții Onișiu n. Simion și nepoții Victor, Aurora și Titu Onișiu. Odihnească în pace!

O grozavă catastrofă minieră s’a întâmplat alaltăieri la mina de cărbuni „Stein” de lângă Dortmund, ținutul Ruhr. În urma unei explozii s’au prăbușit schelele provocând moartea a 129 muncitori. Doi muncitori din echipele de salvare au murit asfixiați. Reichstagul a ținut o ședință de doliu, iar cancelarul Luther a plecat la locul catastrofei.

D-na Agata Bărescu, marca noastră artistică, va fi angajată ca profesoară la Conservatorul din Iași, — această a în patva luată de d-l ministru Lapedatu pentru a reține pe distinsa artistă definitiv în țară.

Se atrage atențiunea membrilor Societății sodalilor români „Lumina” că întrunirea pentru participarea la parastas este la orele 8^{1/2}, în localul societății.

Reprezentarea teatrală a trupei Bulandra-Manolescu-Storin, care era să aibă loc ieri seara, s’a amânat pe *Miercuri seara 18 Februarie*. Biletele scoase rămân valabile pentru această reprezentație.

Bal mascat. Cubul sportiv Brașovia, Clubul Trupelor de Munte și al Brașovienilor invită la balul mascat, care va avea loc în ziua de 21 Februarie seara în toată sălile Reșetei. Maska nu e obligatorie.

Administrația financiară din Brașov aduce la cunoștința publică că în urma ordinului ministrului de finanțe cu Nr. 30961 — 925 *moneda de hârtie de 1 și 2 lei* se va retrage definitiv la data de 1 Aprilie 1925.

Orchestra simfonică a reg. 89 de sub conducerea propăului dirigent și profesor de muzică d-l *Ștefan Voicu*, fu al Brașovului, va da un mare concert clasic Duminică în 22 Februarie în sala Redutei. În serii viitoare vom aduce amănunte. Dar și până atunci arăgem deseori atențiunea a publicului românesc asupra acestui eveniment muzical românesc din orașul nostru.

Donațiune. D-na Ana Piso donează pentru masa stud. „Virgil Onișiu” dela liceul „Andrei Șaguna” în memoria regretatului profesor Sabin Piso suma de 300 lei. Sincere mulțumiri. Direcțiunea.

Farmacii de serviciu. Dela 14 până la 28 Februarie a. c. va funcționa în Dumineci și peste noapte farmacia la „Ingerul păzitor”, Cetate, Târgul grăului 7 și farmacia la „Crucea de aur”, Blamena, Strada garai 14.

Cum se vor da locurile de împroprietărire

Casa centrală a împroprietăririi a dat dispozițiuni tuturor consilierilor agricoli despre felul cum trebuie să distribue locurile la sânteni rămași definitiv împroprietăriți.

Asfel când în parcelarea făcută de direcția cadastrului s’a menținut același rânduială ca la parcelarea provizorie, atribuirea definitivă a loturilor va păstra aceeași ordine.

Când parcelarea cadastrală s’a modificat, se va procede la o nouă rânduire a loturilor.

În această rânduire, se va ține seamă și de dorința lotașilor.

Când majoritatea lotașilor

Ora 3 d. a. Ultime știri

Tratativele de fuziune

București, 14 Februarie 1925. — În cercurile politice de-aici se urmăresc cu viu interes tratativele între conducătorii Partidului național și cei ai partidului poporului.

În sânul partidului poporului s’a creiat un puternic curent pentru adoptarea apelului d-lui Iuliu Maniu. Din ce în ce se evidențiază actul mare politic făcut de președintele Partidului național român, ale cărui urmări vor clarifica situația politică dela noi.

Frontași ai partidului averescan au manifestat pe față creștința lor că este absolut necesară o înțelegere cu Partidul național, fără să se mai ridice chestiunile personale, ceea ce ar prezenta într-o neplăcută lumină însăși partidul.

Se crede că în cele din urmă înțelegerea se va face.

Mișcările studentești.

București, 14 Februarie. În ședința de ieri a Camerei depe *Sever Dan* a făcut o comunicare, în care apelează la ministrul instrucțiunii să facă toate demersurile necesare pe lângă Senatele universitare ca revendicările studentești formulate în timpul din urmă în 10 puncte să fie luate în cercetare și considerațiune.

Sărbătorirea „omului de acțiune și de suflet”.

E vorba adică de persoana comodă și abdominală a ministrului lucrărilor publice, a omului, fără de concursul căreia, nici Iamă, nici Pământ în ea și nici Țară românească pe Pământ nu se făcea. E vorba de dl general Moșoiu.

În ziua „om de acțiune și suflet” fiindcă astfel l-a numit la un banchet dat alaltăseară la București de către membrii majorității în onoarea d-sale, deputatul liberal V. Iamand.

Motivul sărbătoririi d-lui general destul de știam și ni spune și „Viliorul” în raportul ce-i face asupra acestui mare eveniment. L-a spus adică în toatal său dl ministru de externe Ducea: „ne-am uitat aci nu oât spre a sărbători pe generalul... sărbătorim azi aci pe amicul politic...”

Așadar pe acel ministru, oare a devenit celebru în alegerea dela Dej. Fînd că dânsul degradase la frolul de agent electoral și pentru că, drept răsplătă a avut să inghită dela înălțimea băncei, ministeriale din Parlament cele mai amare hapuri, — i s’a oferit din partea tovarășilor banchetul de alaltăseară.

Pentru această mare bravură, generalul a fost sărutat la banchet de către reprezentanții tuturor colțarilor țării. L-au felicitat, adică deputați liberali eșii din urnele electorale ale Ardealului, Bucovinei, Basarabiei și Bănătuiei.

Încântat de laudele aduse, sărbătorit la mulțumit tuturor ce-

lor de față, răspunzându-le că s-a covins și de data aceasta, că dânsul este omul, prin carele toate s au făcut; că fără dânsul nu era Pământ, fără Pământ nu era Țară românească și că dacă această țară n-ar fi, n ar exista nici sarmaie....

În chote și vole bună evenimentul a luat sfârșit la miezul nopții, când s-a terminat sărbătorirea eroului învins dela Dej.

Vacanțe în scaune episcopale

Cetim în „Neamul Românesc”:

S’au produs vacanțe în două scaune episcopale: cel al episcopiei Aradului și cel de episcop militar de Alba-Iulia.

Noul proiect de lege al reorganizării bisericii ortodoxe prevede ca alegerile de episcopi să se facă de către congresul general eparhial așa cum s’a făcut și până acum în Ardeal după statutul Șaguna.

Alegerea episcopului de Alba-Iulia se va face de către Marele Colegiu Electoral.

Deoarece noua lege scoale și această alegere de sub influența guvernului, se pare că votarea proiectului va fi amânată până după alegerea episcopului militar loc în care guvernul înțelege să și plaseze un partizan ca și la celelalte vacanțe ținute în ultimii doi ani fără să țină seamă de recomandajia Sf. Sinoed.

Societatea Națională de Cruce Roșie, Filiala Brașov.

Convocare

la adunarea generală ce se va țină a Duminică în 22 Februarie la ora 3 p. m. în Sala Sfatului orașenesc din Piața Brașov.

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de deschidere.
2. Citirea dărei de seamă pentru anul de gestiune 1924.
3. Citirea situației financiare pe anul de gestiune 1924.
4. Citirea procesului verbal al cenzorilor și descărcarea Comitetului.
5. Noi proiecte de activitate și eventuale propuneri.

Avem onoare a invita toți membrii donatori, aderenți și activi să ia parte la această Adunare generală.

În numele Comitetului.
Maria B. Băulescu,
prezidentă

Maris Popescu Bogdan,
secretara